

**ДО УВАГИ СТУДЕНТІВ! ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ
СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ № 6 ВАМ НЕОБХІДНО:**

Опрацювати питання винесені на семінарське заняття в залежності від обраного вами рівня:

1.1 Для задовільного рівня достатньо просто відповідей на п'ять питань викладених в плані семінарського заняття

1.2 Для достатнього та високого рівня вам необхідно:

➤ **виконати реферат** по одній з запропонованих тем або виконати дослідницьку роботу (див. вимоги до реферату наведені в Додатку 1);

➤ **створити презентацію** (не менше 10 слайдів, не рахуючи титульного та останнього слайда) відповідно до обраного питання. Рекомендовано ознайомитися з вимогами до створення презентації за посиланням <http://www.hmapo-pedagogics.kh.sch.in.ua/news/id/12>

2. Пройти онлайн тест за посиланням яке буде надіслано вам в чат відеоконференції

Реферат та презентація повинні містити титульну сторінку, де необхідно зазначити наступне:

**Реферат/Презентація
до семінарського заняття № ____
з дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів»
на тему: «_____»
виконав (-ла) студент-(ка) групи П - ____**

(ПІБ)

Оцінка буде виставлятися з урахуванням повноти відповіді, правильності, охайності в оформленні.

Тема дисципліни: Вищі спеціалізовані суди

Семінарське заняття 6

Тема: Повноваження вищих спеціалізованих судів

План

1. *Визначте та охарактеризуйте склад і повноваження Вищих спеціалізованих судів*
2. *Охарактеризуйте Вищий суд з питань інтелектуальної власності: порядок утворення і склад*
3. *Охарактеризуйте Вищий антикорупційний суд: порядок утворення і склад*
4. *Визначте і охарактеризуйте особливості діяльності Громадської ради міжнародних експертів (в рамках створення Вищого антикорупційного суду)*
5. *Визначте повноваження судді, голови та заступника голови вищого спеціалізованого суду*

Література

Базова:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 (зі змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – 1402-VIII (зі змінами і доповненнями).
3. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» від 07 червня 2018 року // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 2447-VIII (зі змінами і доповненнями).

Допоміжна

1. Організація судових та правоохоронних органів України: навч. посіб. у схемах / А.В. Лапкін. - Вид. 7-ме, змін. і допов.- Х.: Право, 2018. – 166 с.
2. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / Л. М. Москвич, І. В. Назаров, О. О. Овсяннікова та ін. ; за ред. Л. М. Москвич. – Х. : Право, 2016. – 243 с.

Ключові поняття

Вищий спеціалізований суд, склад, повноваження, голова, інтелектуальна власність, судова палата, апеляційна палата

Рекомендовані реферати

1. Вищі спеціалізовані суди в системі судової влади України
2. Специфіка функціонування вищого антикорупційного суду в Україні: міжнародний досвід та українські реалії
3. Особливості статусу суддів вищого антикорупційного суду
4. Вищий суд з питань інтелектуальної власності в Україні: загальна концепція та проблемні аспекти
5. IP-суд і актуальні проблеми у сфері права інтелектуальної власності

Питання для актуалізації пізнавальної діяльності студентів:

1. Які вищі спеціалізовані суди діють в Україні?
2. Назвіть повноваження вищого спеціалізованого суду
3. Який кількісний склад суддів вищого суду з питань інтелектуальної власності визначено на сьогоднішній день?
4. Назвіть вимоги до судді вищого антикорупційного суду
5. Назвіть категорії справ які підпадають під юрисдикцію вищого суду з питань інтелектуальної власності

Дослідницька робота

1. Спеціалізований суд із розгляду справ у сфері інтелектуальної власності: зарубіжний досвід та українські перспективи
2. Проблемні питання створення антикорупційних судів в Україні

Методичні рекомендації

При формуванні відповіді на **перше питання** перш за все необхідно зазначити що Вищими спеціалізованими судами є:

- 1) Вищий суд з питань інтелектуальної власності;
- 2) Вищий антикорупційний суд.

Відповідно до ст. 31 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» - в системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди як суди першої та апеляційної інстанції з розгляду окремих категорій справ.

У складі вищого спеціалізованого суду можуть утворюватися судові палати для розгляду окремих категорій справ у першій інстанції, а також утворюється апеляційна палата для розгляду справ в апеляційній інстанції.

Судову палату для розгляду окремих категорій справ у першій інстанції очолює секретар судової палати, який обирається з числа суддів відповідної палати строком на

три роки, а апеляційну палату очолює голова палати, який обирається з числа суддів цієї палати строком на три роки.

Секретар судової палати:

- 1) організовує роботу відповідної палати;
- 2) контролює здійснення аналізу та узагальнення судової практики у справах, віднесених до компетенції палати;
- 3) інформує збори суддів відповідного вищого спеціалізованого суду про діяльність судової палати.

Стаття 32 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» визначає повноваження вищого спеціалізованого суду, відповідно до якої вищий спеціалізований суд:

- 1) здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанції у справах та в порядку, визначених процесуальним законом;
- 2) аналізує судову статистику, вивчає та узагальнює судову практику, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд;
- 3) здійснює інші повноваження, визначені законом.

В *другому питанні* слід зазначити, що Вищий суд з питань інтелектуальної власності, або як ще його називають за міжнародною термінологією ІР-суд - (ІР -англ. Intellectual property - інтелектуальна власність), так само як Вищий антикорупційний суд з'явиться в Україні завдяки судовій реформі. Створення цих двох спеціалізованих судів передбачено в законі "Про судоустрій та статус суддів".

Вищий суд з питань інтелектуальної власності утворено указом Президента від 29.09.2017 р. № 299/2017.

На сьогоднішній день визначено кількісний склад суддів – 21 посаду. 13 лютого 2020 року відповідно до статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" здійснено державну реєстрацію новоутвореної юридичної особи – Вищого суду з питань інтелектуальної власності, про що внесений запис до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Вищий суд з питань інтелектуальної власності діятиме як суд першої інстанції і розглядатиме за правилами господарського судочинства спори, які віднесені до його юрисдикції.

Вищий спеціалізований суд з питань інтелектуальної власності розглядатиме справи щодо прав інтелектуальної власності, зокрема:

1. справи у спорах щодо прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку, комерційне найменування та інших прав інтелектуальної власності, в тому числі щодо права попереднього користування;
2. справи у спорах щодо реєстрації, обліку прав інтелектуальної власності, визнання недійсними, продовження дії, дострокового припинення патентів, свідоцтв, інших актів, що посвідчують, або на підставі яких виникають такі права, або які порушують такі права чи пов'язані з ними законні інтереси;
3. справи про визнання торговельної марки добре відомою;

4. справи у спорах щодо прав автора та суміжних прав, в тому числі спорах щодо колективного управління майновими правами автора та суміжними правами;

5. справи у спорах щодо укладання, зміни, розірвання і виконання договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, комерційної концесії;

6. справи у спорах, які виникають із відносин пов'язаних із захистом від недобросовісної конкуренції, щодо:

- ✓ неправомірного використання позначень або товару іншого виробника;
- ✓ копіювання зовнішнього вигляду виробу;
- ✓ збирання, розголошення та використання комерційної таємниці;
- ✓ оскарження рішень Антимонопольного комітету України із визначених вище питань.

Створена при Вищому суді з питань інтелектуальної власності апеляційна палата переглядатиме судові рішення як суд апеляційної інстанції.

До складу суду входитимуть особи, які відповідатимуть одній з таких вимог:

1. має стаж роботи на посаді судді не менше 3-х років;
2. має досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше 5 років;
3. має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше 5 років;
4. має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених вище зазначеними пунктами 1-3, щонайменше 5 років.

В відповіді на *третє питання* треба зазначити, що створення Вищого антикорупційного суду було однією з головних вимог від Міжнародного валютного фонду (МВФ) для продовження співпраці з Україною. Тому під тиском міжнародних донорів України та громадських організацій зрештою з'явився закон про ВАСУ.

Закон України «Про вищий антикорупційний суд» від 07.06.2018 р. визначає засади організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальні вимоги до суддів цього суду та гарантії їх діяльності.

Вищий антикорупційний суд є постійно діючим вищим спеціалізованим судом у системі судоустрою України.

Відповідно до ст. 3 ЗУ «Про ВАС» завданням Вищого антикорупційного суду є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства з метою захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, а також вирішення питання про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави у випадках, передбачених законом, у порядку цивільного судочинства.

Стаття 4 вище зазначеного закону визначає такі повноваження ВАС:

1. здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях, здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанції у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави в порядку цивільного судочинства;

2. аналізує судову статистику, вивчає та узагальнює судову практику у кримінальних та інших провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їх діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті.

На посаду судді Вищого антикорупційного суду громадянин України може бути призначений, якщо він відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, передбаченим Законом України "Про судоустрій і статус суддів", а також володіє знаннями та практичними навичками, необхідними для здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією, та відповідає одній із таких вимог:

- 1) має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років;
- 2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше сім років;
- 3) має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років;
- 4) має сукупний стаж (досвід) зазначеної у пунктах 1-3 цієї частини роботи (професійної діяльності) щонайменше сім років.

Також законом «Про ВАС» визначені обставини які унеможливають обрання особи на посаду судді у ВАС.

Громадська рада міжнародних експертів (*четверте питання*) – спеціальний допоміжний орган Вищої кваліфікаційної комісії суддів. Формується на шість років. Мета – допомоги ВККС у підготовці рішень щодо призначень антикорупційних суддів.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» Громадська рада міжнародних експертів утворюється строком на шість років Вищою кваліфікаційною комісією суддів України для сприяння їй у підготовці рішень з питань призначення на посади суддів Вищого антикорупційного суду та є її допоміжним органом.

Громадська рада міжнародних експертів виконує свої повноваження у складі шести членів, які призначаються Вищою кваліфікаційною комісією суддів України виключно на підставі пропозицій міжнародних організацій, з якими Україна співпрацює у сфері запобігання та протидії корупції відповідно до міжнародних договорів України.

Кожна така міжнародна організація може запропонувати Вищій кваліфікаційній комісії суддів України не менше двох кандидатів до складу Громадської ради міжнародних експертів.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України приймає рішення про призначення членів Громадської ради міжнародних експертів якщо кількість запропонованих кандидатів до складу Громадської ради міжнародних експертів щонайменше вдвічі перевищує кількість вакантних місць.

Рішення про призначення членів Громадської ради міжнародних експертів приймається на засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, яке є відкритим.

Членами Громадської ради міжнародних експертів можуть бути призначені громадяни України чи іноземці, які мають бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет, мають досвід роботи в інших країнах не менше ніж п'ять років із здійснення процесуального керівництва, підтримання державного обвинувачення в суді чи здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією.

Члени Громадської ради міжнародних експертів призначаються строком на два роки і не можуть бути призначені повторно.

Громадська рада міжнародних експертів:

- 1) збирає, перевіряє та аналізує інформацію щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду;
- 2) надає Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформацію щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду;
- 3) бере участь у спеціальному спільному засіданні у передбачених цим Законом випадках;
- 4) вживає заходів до захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, які стали відомі Громадській раді міжнародних експертів, її членам у зв'язку із здійсненням їх повноважень.

Для відповіді на **п'яте питання** слід звернутися до положень статей 34-35 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», відповідно до яких Голова вищого спеціалізованого суду:

- 1) представляє суд як орган державної влади у зносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами, а також із судовими органами інших держав та міжнародними організаціями;
- 2) визначає адміністративні повноваження заступників голови вищого спеціалізованого суду;
- 3) контролює ефективність діяльності апарату суду, погоджує призначення на посади керівника апарату суду, заступника керівника апарату суду, вносить подання про застосування до керівника апарату суду, його заступника заохочення або накладення дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства;

4) видає на підставі акта про призначення судді на посаду, переведення судді, звільнення судді з посади, а також у зв'язку з припиненням повноважень судді відповідний наказ;

5) повідомляє Вищу кваліфікаційну комісію суддів України та Державну судову адміністрацію України, а також через веб-портал судової влади про вакантні посади суддів у суді у триденний строк з дня їх утворення;

6) забезпечує виконання рішень зборів суддів вищого спеціалізованого суду;

7) організовує ведення та аналіз судової статистики, організовує вивчення та узагальнення судової практики, інформаційно-аналітичне забезпечення суддів з метою підвищення якості судочинства;

8) сприяє виконанню вимог щодо підтримання кваліфікації суддів вищого спеціалізованого суду та підвищення їхнього професійного рівня;

9) здійснює інші повноваження, визначені законом.

Голова вищого спеціалізованого суду з питань, що належать до його адміністративних повноважень, видає накази і розпорядження.

У разі відсутності голови вищого спеціалізованого суду його адміністративні повноваження здійснює один із заступників голови суду за визначенням голови суду, за відсутності такого визначення - заступник голови суду, який має більший стаж роботи на посаді судді, а в разі відсутності заступника голови суду - суддя цього суду, який має більший стаж роботи на посаді судді.

Заступник голови вищого спеціалізованого суду здійснює адміністративні повноваження, визначені головою суду.

Додаток 1

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Метою написання реферату є підтвердження рівня опанування слухачами основних положень з обраної тематики, демонстрація знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки.

Структура реферату:

- ✓ титульна сторінка;
- ✓ зміст (включаючи план, який повинен розкривати всю суть теми);
- ✓ вступ (має бути обґрунтовано значення обраної теми);
- ✓ основна частина (розкривається тема реферату шляхом висвітлення основних питань);
- ✓ висновки (вони мають логічно пов'язуватися із змістом викладеного матеріалу);

- ✓ список використаної літератури (необхідно розміщувати в алфавітному порядку, якщо при виконанні реферату використовувалися нормативні документи їх необхідно розміщувати на початку списку);
- ✓ додатки (не обов'язково, але за можливості можна додати документи, схеми тощо).

Вимоги до оформлення реферату.

Обсяг реферативної роботи має складати – 10-15 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки та список використаних джерел.

Робота має бути надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці реферату. Посилання на літературне джерело ставиться у квадратних дужках вказується його порядковий номер у списку літератури та конкретна сторінка, наводиться цитата, точні цифри, дані, наприклад [8, с. 179].

Текст реферативної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4 (210 x 297).

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем;

вирівнювання - "За шириною";

міжрядковий інтервал "Полуторний" (1,5 Lines);

абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см);

верхнє і нижнє поле – 2 см., ліве – 2 см, праве – 1 см.

Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Розділи та підрозділи мають містити заголовки, які належить точно відтворювати у змісті. Заголовки розділів, як правило, розміщують посередині рядка. Назви розділів друкують великими літерами без розділових знаків у кінці, без підкреслень. Заголовки розділів слід починати з належного відступу.

Нумерація сторінок має бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і *проставляють у правому верхньому куті сторінки.* Титульний аркуш включається до загальної нумерації сторінок роботи, але номер сторінки на титульному аркуші, як правило, не проставляють. Розділи слід нумерувати також арабськими цифрами.

Ілюстративний матеріал – малюнки, графіки, схеми тощо слід розміщувати в додатках. На кожний ілюстративний матеріал мають бути посилання в тексті.

Викладач: Бубнієнкова О.О.